UGO
verkennend vmbo

TOETSBELEID

Schooljaar 2026-2027

Het toetsbeleid van UGO bevat kaders en afspraken met betrekking tot toetsing in het onderwijs van UGO en de manier waarop toetsing, borging van toetskwaliteit en toetsresultaat binnen de schoolorganisatie wordt vormgegeven. De schoolleiding is voornemens dit beleid vast te stellen, nadat deze als voorgenomen besluit is voorgelegd aan de medezeggenschap op 18 juni 2024. Na instemming van de medezeggenschap wordt het besluit definitief genomen door de schoolleiding.

Dit toetsbeleid is tot stand gekomen na onderzoek, reflectie en analyse door leden van de werkgroepen van de voorlopers van UGO en de huidige examencommissie. Regelmatig wordt toetsing binnen de vakgroepen geëvalueerd en besproken.

Om tot een kwalitatief goede determinatie te komen, is het belangrijk dat de afspraken en kaders welke zijn omschreven in dit document bij alle docenten bekend zijn en door alle docenten worden nageleefd. Het realiseren van de ambities uit dit beleidsplan vereist zorgvuldige kwaliteitszorg. Hiermee wordt het scala aan activiteiten bedoeld dat we inzetten om de toetskwaliteit te onderzoeken, te borgen en te verbeteren. Dit doen wij met behulp van de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act) en staat verder beschreven in het onderdeel *Concreet*.

In dit document wordt regelmatig verwezen naar de digitale toolbox voor meer uitleg en hulpmiddelen. Deze toolbox is voor alle docenten beschikbaar in SharePoint.

1. ALGEMEEN

WAAROM?

In ons onderwijs willen we leerlingen kennis en vaardigheden laten verwerven die hen verder helpen in hun schoolcarrière en in hun verdere leven. De ontwikkeling van de leerling staat centraal. Omdat elke leerling anders is, bieden we uitdagend onderwijs: we dagen leerlingen uit naar hun beste kunnen te presteren. Daarom besteden we in ons onderwijs veel aandacht aan praktische (beroeps-) vaardigheden, zelfstandig kunnen werken en de integratie van praktijk en theorie. Onze leerlingen leren door te doen, een activerende didactiek is leidend tijdens onze lessen.

Beoordelingsmomenten zijn nodig om systematisch en doordacht de ontwikkeling van leerlingen te ondersteunen, te volgen en te beoordelen. We stellen gedurende het jaar vast op welk niveau de kennis en vaardigheden van de leerlingen zijn door middel van formatieve evaluatiemomenten en summatieve beoordelingsmiddelen. Dit wordt op verschillende manieren kenbaar gemaakt aan de leerlingen: via mondelinge of schriftelijke feedback, uitgedrukt in een cijfer (5,5 of hoger voldoende/5,4 of lager onvoldoende) of beoordeling in de vorm onvoldoende/(ruim)voldoende/goed of voldaan/niet voldaan.

Uiteindelijk worden de leerlingen aan het eind van hun schoolcarrière bij ons op school beoordeeld op summatieve beoordelingsmomenten: het schoolexamen (SE) en het centraal examen (CE). In de voorbereiding op deze eindbeoordeling kunnen naast summatieve beoordelingsmomenten ook formatieve en diagnostische momenten plaatsvinden. Om tot een kwalitatief goede determinatie te komen en het proces van beoordeling helder te omschrijven voor docenten en leerlingen, is het belangrijk dat de afspraken en kaders duidelijk zijn. Het doel van toetsbeleid is om planmatig de kwaliteit van de beoordeling te verhogen en te borgen.

HOE?

Het maken van een goed toetsingsmiddel en een goed toetsplan vereist ook dat over de grote lijnen wordt nagedacht. Waarom toetsen we en hoe komt deze visie tot uiting in de toetsen en in de manier van toetsen? Toetsing is een breed begrip, dat niet alleen het formele summatieve schriftelijke toetsmoment omvat, maar ook andere manieren van meten zoals projecten, opdrachten en feedback geven. Daarom wordt in dit document liever gesproken over beoordelingsmomenten en -middelen dan toetsen. Het is van belang dat de vakgroepen en leergebieden nadenken over waarom zij willen toetsen en welke manier het beste past bij de te toetsen kennis en vaardigheden. Meer inhoudelijke uitleg over de verschillende manieren van beoordelen is te vinden in de toolbox.

Binnen toetsing wordt herkenbaar onderscheid gemaakt tussen de functies van beoordelinsgmomenten: formatief, diagnostisch en summatief. Het is van belang een juiste balans te vinden tussen de functies van beoordelingsmiddelen. Op UGO willen we actiever inzetten op een meer formatieve evaluatie met de nadruk op het volgen van de ontwikkeling van de leerling. Formatieve evaluatiemomenten werken motivatie verhogend als leerlingen geregeld inhoudelijk feedback krijgen op hun individuele voortgang in het onderwijsleerproces en op waar ze staan in hun ontwikkeling. Leerlingen krijgen hierdoor beter zicht op de vakleerdoelen en hoe ze daar moeten komen. Leerlingen die op niveau zijn en hun werk gedaan hebben kunnen verder en kunnen door in hun leerproces. De summatieve momenten zijn nodig om te bepalen of de leerlingen de kerndoelen uiteindelijk behaald hebben.

WAT?

Het formuleren van uitgangspunten en kaders voor het ontwerpen, afnemen en bespreken van beoordelingsmiddelen van een vak is nodig om ervoor te zorgen dat:

- beoordelingsmomenten elkaar aanvullen en er samenhang zit in het toetsprogramma
- beoordelingsmomenten betrekking hebben op de leerdoelen
- beoordelingsmiddelen zinvol zijn
- de kwaliteit van de beoordelingsmiddelen geborgd kan worden
- feedback en nabespreking op beoordelingsmiddelen plaatsvindt
- alle beoordelingen een voorspellende waarde hebben voor het behalen van de einddoelen en voor het behalen van het diploma na het CE (Centrale Examen).

De borging van de kwaliteit van ons onderwijs, met inbegrip van de toetsing, is gebaseerd op het principe van de PDCA-cyclus. Jaarlijks wordt het toetsplan binnen de teams en vakgroepen met alle docenten geëvalueerd, zodat nieuwe doelen en activiteiten worden benoemd en gepland en bestaande doelen en activiteiten worden geëvalueerd en waar nodig herzien.



2. CONCREET

KWALITEITSZORG: HOE BEWAKEN WE ONZE TOETSKWALITEIT?

Het toetsbeleid ondersteunt de leerlijn van leerdoel naar onderwijs tot toetsing. De vakgroepen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de toetsing. De vakgroep bepaalt in overleg de functies en vormen van de beoordelingsmomenten op basis van de vraag welke kennis en vaardigheden men met het beoordelingsmiddel te weten wil komen. Op basis hiervan wordt het beoordelingsmiddel, de aard van de vraagstelling, de mate van dekking van de stof, de correctie, de scoring en de eventuele normering bepaald. Bij de voorbereiding op de beoordeling worden expliciet de kennis en vaardigheden benoemd in de les en in Somtoday, met daarbij waar de kennis en vaardigheden in de lesstof te vinden is.

Alle beoordelingsmomenten worden binnen de vakgroepen voorbesproken en nabesproken en zonodig aangepast. Tijdens minimaal twee vakgroepvergaderingen per jaar staat toetsing als punt op de agenda. De vakgroepen moeten een analyse maken van de cijfermatige voortgang gedurende het jaar en over de jaren heen. Daarbij wordt aangegeven wat goed gaat en wat verbeterd moet worden. Hierbij worden zij ondersteund door het nog in te richten toetsbureau en kwaliteitsmedewerkers binnen de school. De kwaliteitsmedewerker bespreekt eventuele opvallendheden met de betreffende vakken en het lid van de schoolleiding met kwaliteitszorg in de portefeuille.

In de tweede helft van het jaar komen afgevaardigden van de vakgroepen bij elkaar om elkaars beoordelingsmiddelen te bespreken om te kijken of aan de randvoorwaarden en kwaliteitscriteria voor de beoordelingsmiddelen wordt voldaan. Hierbij worden zij ondersteund door het toetsbureau en de kwaliteitsmedewerkers.

Binnen elke leergebied heeft minimaal één docent extra scholing gevolgd over het ontwerpen van beoordelingsmiddelen. Daarnaast zijn er binnen de school toetsexperts (het toetsbureau) aanwezig waar ondersteuning aan kan worden gevraagd door vakgroepen wanneer dit nodig is bij het uitvoeren van dit toetsbeleid. Extra informatie voor het borgen van validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van toetsing is te vinden in de toolbox. Deze toolbox wordt onderhouden door het toetsbureau.

TOETSING IN DE PRAKTIJK: HOE GEVEN WE ONZE TOETSING EN HET PROCES RONDOM TOETSING VORM VOOR DE LEERLINGEN?

Met betrekking tot de toetsafname

1. Toetsen van kennis en vaardigheden kan op de verschillende manieren.
2. Een beoordelingsmoment betreft de lesstof van één of meerdere onderdelen.
3. Van een beoordelingsmoment moet van tevoren duidelijk zijn hoe het cijfer meetelt bij het vaststellen van het rapportcijfer. Voor leerjaar 1, 2 en 3 geldt dat dit beschreven is in het Programma Toetsing Onderbouw (PTO). Deze is in Somtoday te vinden. Voor leerjaar 3 (indien voor het vak aan PTA wordt begonnen) en leerjaar 4 geldt dat onderdelen van het examendossier zijn beschreven in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Dit is op de website te vinden. Voor leerjaar 3 geldt dat een sectie kan kiezen om reeds te starten met PTA.
4. In elk leerjaar zijn zowel summatieve beoordelingsmomenten als formatieve evaluatiemomenten.
5. In het PTA zijn voor het schoolexamen (SE) maximaal 10 onderdelen opgenomen voor AVOvakken. Binnen de BGV vakken zijn maximaal 5 onderdelen beoordelingsmomenten per profieldeel en maximaal 3 beoordelingsmomenten per keuzedeel voor het SE.

6. In de bovenbouw kan per periode 1 beoordelingsmoment herkanst worden van alle vakken samen. In het PTO en PTA staat welke beoordelingsmomenten in aanmerking komen voor een herkansing. Wanneer een beoordelingsmoment herkanst is, telt het hoogste cijfer.
7. In de onderbouw worden per vak per leerjaar minimaal 3 en maximaal 12 beoordelingsmomenten opgenomen die meetellen voor de overgang. In de onderbouw is niet standaard een herkansing. Indien dit om individuele redenen wenselijk is, volgt hierover overleg met een lid van de schoolleiding.
8. Voor elk vak wordt binnen zowel leerjaar 1 als leerjaar 2 gestreefd naar verschillende vormen van beoordelingsmomenten, waaronder een praktische opdracht.
9. De vakgroepen zijn verantwoordelijk voor het bepalen van de weging van een beoordelingsmoment. Hierbij moet een evenwichtig verdeling worden gemaakt, zodat het eindcijfer een voorspellende waarde heeft voor de verdere schoolgang.
10. Het rapportcijfer wordt gebaseerd op een gewogen, doorlopende gemiddelde over het jaar heen.
11. Vakgroepen zijn vrij in de vormgeving van hun beoordelingsmomenten. In de toolbox zijn aandachtspunten en suggesties opgenomen.
12. Van een werkstuk moet van tevoren bekend zijn aan welke normen het moet voldoen, wanneer het gereed moet zijn en wat de gevolgen zijn van te laat of niet inleveren. Wanneer ChatGPT en soortgelijke hulpmiddelen niet gebruikt mogen worden, moet dit expliciet vermeld worden bij de opdracht.
13. Wanneer in te leveren werk niet tijdig wordt ingeleverd, krijgt de leerling een vierkant rooster op het leerplein van het betreffende leergebied. Het vierkant rooster blijft in stand totdat de opdracht gemaakt is. Deze consequentie wordt bij de deadline in Somtoday vermeld. Ouders worden op de inleverdag telefonisch of per email op de hoogte gesteld van het feit dat het werk niet is ingeleverd en dat hier consequenties aan verbonden zijn zoals genoemd in punt 323. Er is een standaardmail beschikbaar in de toolbox.
14. Een beoordelingsmoment bevat een bepaald deel van de afgeronde en behandelde lesstof en mag niet onredelijk groot zijn. De docent heeft met de vakgroep de omvang van de stof bepaald. Ons advies is om geen onaangekondigde summatieve toetsen te geven.
15. Een beoordelingsmoment wordt minimaal vijf schooldagen van tevoren opgegeven in Somtoday.
16. In Somtoday staat duidelijk omschreven wat te leren en/of voor te bereiden en waar de lesstof te vinden is. Het is de verantwoordelijkheid van de leerling om dit te bekijken en tijdig navraag te doen wanneer iets onduidelijk wordt gevonden.
17. Een leerling hoeft niet meer dan twee toetsen per schooldag te maken en niet meer dan vijf voor te bereiden toetsen per week, uitgezonderd inhaaltoetsen en toetsweken. Per leergebied mag er één toets per dag gegeven worden. Bij de planning van beoordelingsmomenten dienen docenten de werkdruk in Somtoday te bekijken.
18. Wanneer vakgroepen gebruik maken van studieplanners moet daarin de stofomschrijving van een te geven proefwerk opgenomen zijn. Daarbij moet de stof evenwichtig in de studieplanners verdeeld zijn.
19. Een leerling is ten alle tijden zelf verantwoordelijk voor het meenemen van schrijfgerei (blauw of zwarte pen) en eventueel standaard te gebruiken materiaal bij een vak (zoals een rekenmachine).
20. Smartwatches en soortgelijke devices zijn niet toegestaan tijdens het gehele geplande beoordelingsmoment, tenzij deze noodzakelijk zijn voor de afname van de toets. Deze devices worden door de leerling uitgezet en daarna apart verzameld door de surveillant. Wanneer een rekenmachine moet worden gebruikt, moet dit een apparaat zijn met enkel de rekenmachinefunctie. Hetzelfde geldt voor woordenboeken. Hiervoor mogen enkel fysieke woordenboeken worden gebruikt. Functies op smartwatches etc met een soortgelijke functie mogen niet gebruikt worden.

21. Docenten zijn op de hoogte welke leerlingen recht hebben op welke voorzieningen. Leerlingen die recht hebben op extra hulpmiddelen moeten uiterlijk de les voor de toets aangeven of zij voor een betreffende toets gebruik willen maken van de voorzieningen. Indien een leerling kenbaar heeft gemaakt gebruik te willen maken van de voorzieningen en dit bij een toets niet gebeurt, dient de leerling dit voor aanvang van de toets kenbaar te maken bij de docent. Het overzicht met toegestane hulpmiddelen en aanpassingen is te vinden in de toolbox.

Na de toetsafname

1. De docent moet de uitslag van een beoordelingsmoment in principe uiterlijk binnen 10 lesdagen bekend maken en het behaalde cijfer in Somtoday invoeren.
2. Een toets wordt na de beoordeling door de docent met de leerlingen besproken. Daarbij worden de juiste antwoorden en/of oplossingen toegelicht.
3. Voor de beoordeling is een transparant beoordelingsmodel beschikbaar.
4. Al het werk dat met een cijfer wordt beoordeeld, wordt beoordeeld op een schaal van 1 tot en met 10.
5. Elk PTA-werk wordt minimaal tot een half jaar na het behalen van het diploma op school bewaard.
6. De leerling die het niet eens is met de beoordeling van een beoordelingsmoment, neemt eerst binnen twee schoolweken contact op met de docent. Komt de leerling er met de docent niet uit, dan wendt de leerling zich tot de coach. Uiteindelijk kan een lid van de schoolleiding worden ingeschakeld.
7. Een leerling is verplicht een gemist beoordelingsmoment in te halen. Het initiatief daarvoor ligt bij de leerling, leerling en docent zijn beiden verantwoordelijk. Ten aanzien de schoolexamentoetsen van het PTA van leerjaar 3 en 4 zijn daar andere, aangescherpte regels voor (zie het PTA).
8. Als een leerling een beoordelingsmoment heeft gemist, wordt in Somtoday de code * ingevuld. Een gemist beoordelingsmoment moet binnen 2 schoolweken nadat de leerling weer terug is, worden ingehaald. Voor fysiek in te leveren werkstukken geldt dat dit de eerstvolgende dag gebeurt dat de leerling weer op school is. Wanneer hier een uitzondering op gemaakt moet worden, dient dit besproken te worden met de coach en bij PTA-onderdelen ook met de examencommissie.
9. Een leerling die met een voor de betreffende docent aanvaardbare reden niet heeft deelgenomen aan een beoordelingsmoment, heeft het recht alsnog getoetst te worden. Voor PTA-onderdelen geldt dat een leerling geoorloofd absent moet zijn gemeld en in andere situaties beslist de directeur.
10. Als een leerling frauduleus of op andere wijze onregelmatig handelt bij schriftelijke of mondelinge werken, zijn taken niet naar behoren heeft vervuld, zijn werk niet op tijd inlevert of ten onrechte de les heeft verzuimd waarin een aangekondigd proefwerk of schriftelijke overhoring werd gegeven, kan bij PTO-onderdelen de betreffende docent een sanctie opleggen, zoals het toekennen van het cijfer 1,0. De onregelmatigheid en de sanctie wordt door de docent gemeld bij de coach. In het geval van onregelmatigheden bij PTA-onderdelen meldt de docent de onregelmatigheid bij de examencommissie. De examencommissie geeft advies aan de directeur die beslist over de sanctie bij deze onregelmatigheid in overeenstemming met het examenreglement.

Indien er een situatie ontstaat waarbij een sectie wil afwijken van de afspraken zoals omschreven in dit toetsbeleid, dan dient de sectie hierover in gesprek te gaan met de schoolleiding.